

Groene Metropool

Winter 2020 | Korte update van activiteiten die in het kader van het programma Groene Metropool plaatsvinden

Staatsbosbeheer in platform Ruimte voor Lopen

Dat lopen goed voor je is wisten we al. Maar nu hebben ruim 30 maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheden waaronder Staatsbosbeheer dit ook gezamenlijk onderkend en zich verenigd in het platform Ruimte voor Lopen. Het platform wil meer ruimte voor lopen binnen én buiten de bebouwde kom omdat het bijdraagt aan het oplossen van tal van maatschappelijke problemen, zoals vergroten gezondheid, versterken leefbaarheid en vermindering automobiliteit. De officiële lancering was op 9 oktober tijdens het internationale voetgangerscongres Walk21 in Rotterdam. Met het programma Groene metropool streeft Staatsbosbeheer er naar groene gebieden binnen en buiten de bebouwde kom meer met elkaar te verbinden. Combinaties van groen met bijvoorbeeld wateropvang, temperatuurverlaging én lopen en fietsen leveren een grote meerwaarde op.

> [lees hier meer over het Platform](#)

Groene Metropool is Gouden Metropool

'A green mountain is a golden mountain' heeft de Chinese president Xi eens gezegd. Daarmee brak hij een lans voor duurzaam natuurbeheer in zijn land. Robert Graat liet in oktober aan een delegatie uit de Chinese provincie Hubei zien, dat groen niet alleen goud is in de bergen, maar ook in stedelijke gebieden.

De delegatie, bestaande uit burgemeesters, ambtenaren van provinciale overheid, een minister, onderzoekers en adviseurs, was twee weken in Nederland om kennis en inspiratie op te doen voor hun rural development strategy.

Staatsbosbeheer was gevraagd om een bijdrage te leveren over groenbeheer in een omgeving die onder druk staat van verstedelijking, industrialisering en milieu-opgaven. Robert liet aan de hand van Groene Metropool en praktijkvoorbeelden zien hoe Staatsbosbeheer die belangen bijeen brengt, door groen als 'nutsvoorziening' op de kaart te zetten. En door met stakeholders om tafel te gaan om tot een gezamenlijk belang te komen.

Hoewel het van tevoren moeilijk was in te schatten hoe dit aansloot op de Chinese (centralistische) praktijk, bleek uit de levendige discussies en vragen na afloop dat de boodschap goed was geland. Vooral Roberts 'samenvatting' dat groen veel meer is dan een sta-in-de-weg voor lucratieve bouw (de gangbare praktijk in China), leverde instemmend geknik op.

Nu maar hopen dat de Chinese metropolen inderdaad groen-goud gaan kleuren.

Nieuwe natuur in Kop Horsterwold

In Flevoland is in de Kop van het Horsterwold bij Zeewolde door Staatsbosbeheer 110 hectare nieuwe natuur gerealiseerd in het kader van het Programma Nieuwe Natuur van de Provincie Flevoland. Op 14 oktober openen de vertegenwoordigers van

beide organisaties, gedeputeerde Harold Hofstra van Provincie Flevoland en Wout Neutel, provinciehoofd van Staatsbosbeheer in Flevoland het gebied officieel. Hiermee is een belangrijke witte vlek op het kruispunt van twee belangrijke groene- en recreatieve verbindingen tussen Zeewolde en Nationaal Park Nieuw Land en tussen Zeewolde en Almere ingevuld.

> [lees hier meer over nieuwe natuur Flevoland](#)

Groene Metropool op GIS conferentie

De Groene Metropool, wat moeten we ons er bij voorstellen en wat heeft Staatsbosbeheer er mee te maken? Programmadirecteur Groene Metropool Harry Boeschoten vertelde er helder en inspirerend over op de jaarlijkse GIS conferentie, 18 en 19 september in Rotterdam. Met zijn presentatie met de titel Zoeken naar de verbinding tussen stad en natuur in de Groene Metropool sloeg hij een brug naar het klimaat, het thema van de tweede dag van de conferentie en liet de betekenis zien van groen als nutsvoorziening en van de topografische ziekte.

> [Bekijk hier de hele presentatie of bekijk hier het dossier Groene Metropool van Staatsbosbeheer](#)

Rods beheerregeling Utrecht

Provincie en gemeente Utrecht hebben met Staatsbosbeheer een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor het beheer, het onderhoud en de doorontwikkeling vanaf 2019 van de voormalige RodS gebieden Gagelbos, Nieuw Wulven en IJsselbos in de provincie Utrecht. In 2020 sluiten ook de gemeenten Houten, IJsselstein en de Bilt aan. Doel van de samenwerking is het zo concreet mogelijk vastleggen van de wederzijdse afspraken tussen alle partijen, betrokken bij het beheer en ontwikkeling van deze in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer. In één overeenkomst worden afspraken op organisatorisch, procesmatig en financieel gebied vastgelegd, aangezien de belangen van deze terreinen de verschillende gemeentegrenzen overstijgt. Ook zijn procesafspraken gemaakt over de verdere recreatieve ontwikkeling van de inrichtingskwaliteit (groeimodel) waarin ook andere partijen een rol kunnen krijgen.

> [lees in de factsheet](#)

Landschap als vestigingsfactor

Verschillende studies tonen het belang aan van landschap als vestigingsfactor. 'Blind Spot' uit 2016 laat op inspirerende wijze 10 internationale voorbeelden van metropoolregio's zien, inclusief de lessen die we daar kunnen leren. 'Spot on' uit 2017 onderbouwt op initiatief van een groot aantal partijen waaronder Staatsbosbeheer het belang van landschap als vestigingsvoorwaarde met feiten. Daarnaast beschrijft het 12 Nederlandse pilots in 5 provincies die vanuit verschillende gezichtspunten het vestigingsklimaat benaderen. Een logisch vervolg is de 'Community of Practice'. Dit wordt gefinancierd door de RCE, Staatsbosbeheer en het College van Rijksadviseurs. Inmiddels hebben zich hier ook vier provincies bij aangesloten. De community beoogt kennis, ervaringen en inzichten rond actuele

Nieuwe Natuur Eemvallei-Zuid

Boswachter Charlotte Almekinders in Flevoland, Almere en omstreken

Vernieuwend, zo mag je de ontwikkeling van het nieuwe groene woongebied Oosterwold bij Almere rustig noemen. Staatsbosbeheer ontwikkelt er, samen met een aantal partners het groene gebied 'Eemvallei-Zuid', dat na een lange voorbereiding nu echt van start gaat.

> [lees hier meer over de Eemvallei of kijk op de website van \[Maak Oosterwold\]\(#\)](#)

initiatieven rond het thema 'Landschap als vestigingsvoorwaarde' te delen. Met workshops, excursies en symposia waarin het thema op allerlei manieren centraal is afgelopen jaar al veel gedaan. Op 22 november is in Tilburg de volgende stap gezet voor het uitwisselen van succesvolle strategieën. Het centrale thema was landschap als vestigingsfactor voor wonen en bedrijfsleven. Tijdens deze dag werd ter inspiratie de aanpak van een Brabants gebied geschetst. Daarnaast werd aan de hand van de thema's "geld", "invloed" en "idealen" verkend op welke wijze het landschap meer benut kan worden als vestigingsfactor. In de middag werd onderling interactie gegeven op elkaars plannen en projecten. Het was een zeer inspiratieve dag waaraan 67 mensen deelnamen. Het smaakt naar meer. Lees [hier](#) een terugblik op deze succesvolle bijeenkomst.

> lees [hier](#) meer over de Community of practice
> kijk voor beide rapporten op staatsbosbeheer.nl

De groenblauwe kaart van Amsterdam

Op 11 juli is in de groenblauwe kaart van Amsterdam gelanceerd. #UrbanNature Amsterdam is een initiatief van Ioana Biris (Naturedesks) en Charley Peel (Urban Good). Staatsbosbeheer heeft meegewerkt aan de productie. Het idee achter de kaart sluit heel mooi aan bij de Groene Metropool gedachte.

De #UrbanNature Amsterdam zet het groen in de stad in al zijn veelzijdigheid op de kaart en laat zien dat natuur al bij de voordeur begint. Behalve de stadsparken zijn in het kaartbeeld ook binnentuinen, begraafplaatsen, volkstuinten, sportvelden, stadsbossen, waterstructuren en polders opgenomen; samen bepalen deze gebieden het groene karakter van de stad. De kaart nodigt inwoners en bezoekers van Amsterdam niet alleen uit om zelf op pad te gaan om verrassende groene plekken te ontdekken en te ervaren hoe het Amsterdamse stadsgroen is verbonden met het rijke landschap buiten de stad. De kaart inspireert ook tot het zelf groener maken van de stad.

Op de kaart zijn verschillende routes door de stad aangegeven. Variërend van Urban Walks, weetings (walking meetings) tot fietsknooppunten en trage tochten. Verder bevat de kaart een reeks tips met leuke onverwachte groene bestemmingen.

#UrbanNatureAmsterdam is online te koop.

> lees [hier](#) meer over de kaart of kijk op de [website](#) van Pakhuis Zwijger

Natuur om de hoek

De oude Rijksbufferzones, nu vaak groene recreatiegebieden, voorkwamen dat de grote steden in het westen aan elkaar zouden groeien. Deze gedachte leidde tot het ontstaan van groene recreatiegebieden, o.a. de Randstadgroenstructuur en Recreatie om de Stad. In de tussentijd veranderden de vrije tijdsbesteding, recreatievormen, bevolkingssamenstelling en beleid. Dit riep vragen op: hoe functioneren deze gebieden nu en hoe worden ze gewaardeerd? Hoe kunnen we deze gebieden door ontwikkelen? Het rapport 'Natuur om de hoek', gemaakt in opdracht van Staatsbosbeheer en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed maakt

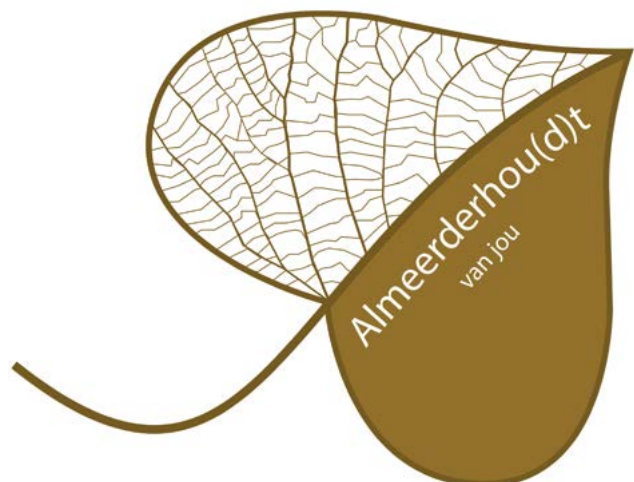

Feest in het speelbos

Boswachter Lieke Verhoeven
in Midden-Delfland, Balij en Bieslandse bos

Op woensdag 2 en vrijdag 4 oktober was het feest in de speelbossen van De Balij en het Bieslandse bos, ter ere van de recente opknappingen. De feestjes waren een bedankje voor de kinderen die vorig jaar hebben meegedacht voor over het nieuwe ontwerp, maar ook voor alle andere kinderen die de speelbossen willen ontdekken. Het werk was begin dit jaar al afgerond, en er is al veel gespeeld in de speelbossen.

> lees [hier](#) meer over de speelbossen

duidelijk in hoeverre de gebieden zich bij alle veranderingen aanpassen en zoomt in op het ontwerp en de geschiedenis van 4 focusgebieden. Fase 1 van de studie over recreatiegebieden om de steden is hiermee afgerond. In een volgende fase worden tezamen met de provincies voor recreatiegebieden in de Randstad ontwerpessies georganiseerd om de toekomst van deze gebieden beter in beeld te krijgen. Het gaat hierbij om 'ontwerpend onderzoek' in 3 provincies. Per gebied wordt een bondige rapportage geleverd van de waarden, de opgaven, de resultaten, oplossingsrichtingen en bijbehorende concept-uitvoeringsagenda.

> [lees hier het hele rapport](#)

Convenant klimaatadaptief bouwen in Zuid-Holland

Nieuwbouwlocaties in Zuid-Holland worden zoveel mogelijk klimaatadaptief gebouwd, zodat ze bestand zijn tegen weersextremen als gevolg van klimaatverandering. Deze ambitie is vastgelegd in het Convenant Klimaatadaptief Bouwen. Deze overeenkomst is ondertekend door onder meer bouwbedrijven, gemeenten, de provincie, waterschappen, maatschappelijke organisaties waaronder Staatsbosbeheer, financiers en projectontwikkelaars. De provincie heeft een enorme bouwopgave van ruim 250.000 nieuwe woningen. Klimaatadaptief bouwen leidt daarbij tot minder wateroverlast en hittestress, minder nadelige gevolgen van langdurige droogte en bodemdaling en meer biodiversiteit. Voor Staatsbosbeheer een mooie manier om de visie van Groene Metropool in te bedden in andere thema's.

> [lees hier meer over het convenant](#)

Bosdialoog Almere

Gemeente Almere en Staatsbosbeheer werken aan een gezamenlijke visie voor het stadsbos Almeerderhout. Als eerste stap is een campagne georganiseerd om, via uiteenlopende kanalen wensen, ideeën en aandachtspunten bij inwoners en gebruikers op te halen. De opbrengst van deze bosdialoog is inmiddels met de gemeenteraad gedeeld en wordt dit najaar gebruikt om ontwikkelperspectief en uitvoeringsprogramma voor de Almeerderhout op te stellen. De afgelopen jaren heeft de stad zich, met de aanleg van nieuwe wijken steeds meer rond het Almeerderhout uitgebreid. Dit brengt een nieuwe realiteit met zich mee. De bewoners hebben uiteenlopende wensen en behoeften voor de toekomst van het Almeerderhout. Tegelijkertijd is het bos een bestemming voor bezoekers uit de hele stad en de regio. Samen met Staatsbosbeheer heeft gemeente Almere de ambitie om het bos, passend bij de veranderende context, door te ontwikkelen tot Hét Stadsbos van de Toekomst. Inmiddels wordt aan de hand van de resultaten van de bosdialoog, de Bosagenda Almeerderhout 2030 opgesteld; een inspirerend toekomstperspectief met concrete opgaven en een daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma.

> [lees hier meer over de bosdialoog of op de website van Growing Green Cities](#)

Bouwen aan groene woonmilieus en een kwaliteitsimpuls in natuur en recreatie.

Staatsbosbeheer werkt samen met projectontwikkelaars

Nederland staat voor een bijzonder grote woningbouwopgave. In de periode tot 2030 worden er ca. één miljoen woningen gebouwd. Gemeentes lossen dat grotendeels binnenstedelijk op, maar ook buiten de steden liggen plannen om te bouwen. Op plekken waar geplande bouwlocaties in de buurt van gebieden van Staatsbosbeheer liggen, kijken we in hoeverre onze gebieden bij kunnen dragen aan betere inpassing en hoe woningbouw en natuur elkaar kunnen versterken.

Staatsbosbeheer beheert rondom steden allerlei natuur- en recreatiegebieden. Meestal zijn dat relatief grote gebieden, die van belang zijn voor biodiversiteit en de leefomgeving in steden. Maar we beheren ook kleinere gebieden in stadsranden, soms zelfs losse percelen, die door hun geïsoleerde ligging nog niet optimaal functioneren. Voor alle gebieden die Staatsbosbeheer rond steden beheert, geldt dat we naar mogelijkheden zoeken om ze maximaal bij te laten dragen aan maatschappelijke doelen. Naast natuur en recreatie gaat het om de bijdrage die de gebieden kunnen leveren in bijv. zorg, gezondheid en

klimaatadaptatie. In die zoektocht kijken we, daar waar Staatsbosbeheer gebieden in de buurt van (geplande) bouwlocaties liggen, ook in hoeverre die kunnen bijdragen aan een betere inpassing van bebouwing en hoe woningbouw en natuur elkaar kunnen versterken. Inmiddels is Staatsbosbeheer op verschillende plaatsen in gesprek met gemeenten en ontwikkelaars die de meerwaarde van groen in hun projecten willen benutten. We kijken met hen naar mogelijkheden om de groenstructuur van nieuwe wijken, vanaf de voordeur of achtertuin van de woningen door te laten lopen in gebieden van Staatsbosbeheer en het buitengebied. De ontwikkelaars waar we mee samenwerken zijn ook bereid om te investeren in de inrichting en het beheer van de groene omgeving van de wijken die ze ontwikkelen. Zo kan het momentum van woningbouw ook worden benut voor een kwaliteitsimpuls voor natuur en recreatie. In de meeste gevallen waar Staatsbosbeheer samenwerkt met ontwikkelaars gaat het om het afstemmen en aansluiten van het ontwerp van wijkgroen in de nieuwbouwprojecten op de aanpalende Staatsbosbeheer gebieden. Het uitgangspunt is dat de samenwerking resulteert in een aantrekkelijke groene woonomgeving én dat de kwaliteit van natuur en recreatie in de betrokken groengebieden toeneemt. In bijzondere situaties kan het zijn dat we grond met ontwikkelaars uitruilen, als dat op planniveau elders robuuster groen en/of stevige verbindingen oplevert. Inzet is dat de oppervlakte natuur per saldo groeit en in ieder geval niet afneemt. > lees [hier](#) meer over de samenwerking

Breda, stad in het park

In 2030 de eerste Europese Stad in een groen Park: dat is het doel van Breda. En terecht, want een groenere stad staat hoog op het verlanglijstje van de inwoners, zo blijkt uit onderzoek. Het college van B&W streeft er naar dat natuur voor iedere inwoner op 'pantoffelafstand' is. Samen met Breda is Staatsbosbeheer dus op zoek naar mogelijkheden stad en natuur meer te verbinden. Er worden pilots opgezet rond thema's als sport, gezondheid en natuurinclusieve landbouw.

De Groene Metropool in de Novi

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is geschetst wat er voor nodig is om het landschap en de stedelijke ontwikkeling van gebieden goed aan elkaar te verbinden. Daarbij gaat het om het ontwikkelen van groenblauwe netwerken, klimaatbestendige ontwikkeling van het stedelijk gebied, het bevorderen van gezondheid door de aanwezigheid van goed ontwikkelde groen structuren voor beweging en ontspanning en het bestrijden van hittestress door

middel van groen. De provincies en gemeenten spelen een belangrijke rol bij de ruimtelijke uitwerking. Daarnaast zullen er NOVI-gebieden worden benoemd waarin deze problematiek aan de orde komt. Er wordt op dit moment gewerkt aan een uitvoeringsagenda. Staatsbosbeheer pleit voor een integrale aanpak van het goed combineren van groenblauwe structuren, het landschap en de stedelijke ontwikkeling .

Groen vanaf de voordeur in Krommenie

Natuur die verbonden is met de stad. Die zelfs onderdeel uitmaakt van de stad. Zodat er een gezonde, klimaatbestendige leefomgeving ontstaat. Dat is de Staatsbosbeheer-visie 'Groene Metropool'. Gebiedsontwikkelaar AM heeft dit concept samen met Staatsbosbeheer succesvol vertaald naar de praktijk en won daarmee de aanbesteding voor de bouw van een nieuwe woonwijk in Krommenie. Een uitgekiend water- en groenplan verbindt straks de voordeur van bewoners met zowel het dorp als het aangrenzende Staatsbosbeheer-natuurgebied.

> lees [hier](#) meer over Woonwijk Krommenie

Langzame haast met de Alliantie natuur en gezondheid

De conferentie over natuur en mentale gezondheid op 14 november in kasteel Groeneveld was een succesvolle proeve van bekwaamheid voor de alliantie Natuur en gezondheid, zie ook greenmentalhealth.nl/programma. Dat is niet zo vreemd: de helende kracht van de natuur wordt al decennia benut in rusthuizen en psychiatrische instellingen. Staatsbosbeheer is op dat gebied toonaangevend met haar zorg- en arbeidsparticipatie projecten. Er is veel gaande in de gezondheidszorg. Denk aan personeelstekorten, vergrijzing en grote gezondheidsverschillen tussen bevolkingsgroepen. Om als alliantie voet aan de grond te krijgen moeten we daarom vooral luisteren naar de behoeften in de zorg en daar zo goed mogelijk aan

bijdragen. We laten we ons hierbij adviseren door 'Alles is gezondheid'. Staatsbosbeheer is actief partner via programmaraad en -team. De [themapagina](#) geeft inzicht in de resultaten tot nu toe. De alliantiepartners (LandschappenNL, IVN en Staatsbosbeheer) gaan vooral lokaal onderzoeken hoe we de samenwerking kunnen uitbouwen. Onder andere via een aantal werkschuurbijeenvakkomsten willen we in 2020 collega's betrekken en op zoek gaan naar lokale partners. Ondanks de focus op luisteren, staat ook een lobby om natuur beter te benutten in de zorg (bijvoorbeeld via richtlijnen) op het programma.

Uitloopgebied Almere krijgt update voor recreatie en natuur

Het Kromslootpark is in de zeventiger jaren van de vorige eeuw aangelegd met recreatie als hoofdfunctie in een moeraslandschap. Door een ruiling met gemeente Almere is Staatsbosbeheer sinds eind 2017 eigenaar en beheerder van het Kromslootpark ten westen van Almere. Om de natuurwaarden en de recreatieve mogelijkheden van het gebied verder te vergroten wordt een aantal maatregelen uitgevoerd. Er is voor de herinrichting een plan gemaakt waarin tal van werkzaamheden zijn opgenomen. Het gaat

onder anderen om uitbaggeren van de watergangen, vervanging van verharding van paden, aanplant van nieuwe bomen en struiken en het maken van nieuwe observatiepunten. Er is inmiddels gestart met enkele voorbereidende werkzaamheden voor het project.

> lees [hier](#) meer over het Kromslootpark of lees het [blog van de boswachter](#)

Opening kleurige kinderroute Overvecht Gagelbos

Een nieuwe, kleurrijke kinderroute in het Gagelbos is feestelijk geopend. De Utrechtse wijk Overvecht en het speelbos in het Gagelbos zijn nu met elkaar verbonden. De route voor kinderen tussen de 4 en 12 jaar brengt stad en buitengebied bij elkaar, daagt uit tot spelen en tot naar buiten gaan.

Het speelbos werd op 29 augustus 2019 feestelijk geopend door Kinderen en bestuurders: gedeputeerde Provincie Utrecht Hanke Bruins Slot, wethouder gemeente Utrecht Kees Diepenveen, directeur 'Utrecht Natuurlijk' Rob Nillezen en provinciehoofd Utrecht Staatsbosbeheer Jasper Kuipers

Groen is gezond. Onderzoeken onderstrepen de positieve invloed van natuur op de gezondheid. Natuur ontspant. Natuur stimuleert tot bewegen. Door natuur worden kinderen uitgedaagd om grenzen te verleggen. Een natuurlijke speelomgeving stimuleert ook tot een meer gevarieerd en creatief spelgedrag. Daar draagt de provincie Utrecht graag haar steentje aan bij.

> lees [hier](#) meer over de kleurige kinderroute

Staatsbosbeheer

T 030-692611

staatsbosbeheer.nl

Vragen of opmerkingen?

Heb je vragen of opmerkingen, neem contact op met Staatsbosbeheer:

Harry Boeschoten

Programmadirecteur Groene Metropool

h.boeschoten@staatsbosbeheer.nl

Robert Graat

Programmasecretaris Groene Metropool

r.graat@staatsbosbeheer.nl

Meer informatie:

staatsbosbeheer.nl/groenemetropool

Het zit in onze natuur

Staatsbosbeheer beheert het groene erfgoed van Nederland; 265.000 ha natuur die we beschermen, die je kunt beleven en die we samen met en voor anderen duurzaam benutten.